

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-
педагогічної
роботи

“ _____ ” _____ 2019 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Лікувально-оздоровчий туризм

рівень вищої освіти _____ Перший (бакалаврський) _____

галузь знань _____ 24 «Сфера обслуговування» _____

напрямок підготовки _____ 243 «Туризм» _____

спеціалізація _____

вид дисципліни _____ За вибором _____

факультет Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2019/ 2020 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“ 19 ” червня 2019 року, протокол № 12

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

старший викладач Волкова Ірина Ігорівна

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол від “ 19 ” червня 2019 року № 12

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

_____
(підпис)

А.Ю. Парфіненко
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією факультету

міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “ 19 ” червня 2019 року № 12

Голова методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

_____
(підпис)

Л.І. Григорова-Беренда
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Лікувально-оздоровчий туризм” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки

бакалавра
(назва рівня вищої освіти)

спеціальності 6.140103 «Туризм»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни - є отримання майбутніми фахівцями сфери туризму професійних знань у сфері теорії і методології санаторно-курортної справи, формування фахового світогляду щодо територіальної організації та умов розвитку санаторно-курортної справи в регіонах та країнах світу.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- визначення теоретичних основ курортології і факторів розвитку лікувально-оздоровчих місцевостей;
- вивчення правових аспектів регламентації діяльності санаторно-курортних організацій;
- визначення підходів до типології і класифікації курортів та аналіз структури санаторно-курортних закладів;
- вивчення історії розвитку санаторно-курортної справив світі і в Україні;
- аналіз територіальної організації санаторно-курортної справи в світі і в Україні;
- дослідження зарубіжного та вітчизняного розвитку санаторно-курортної діяльності;
- характеристика санаторно-курортних комплексів та курортів України та світу.

1.3. Кількість кредитів – 3

1.4. Загальна кількість годин – 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	4-й
Семестр	
7- й	7 - й

Лекції	
26 год.	12 год.
Практичні, семінарські заняття	
26 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
38 год.	78 год.
Індивідуальні завдання	
Контрольна робота – 14 год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Знати – основи курортології і рекреації, класифікацію курортів, типи санаторно-курортних закладів, структуру санаторно-курортних комплексів, історію розвитку санаторно-курортної справи, сучасний стан розвитку санаторно-курортної справи в світі і в Україні;

вміти – засвоїти практичні професійних навички за основними напрямками діяльності санаторно-курортних підприємств та галузі в цілому.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні основи лікувально-оздоровчого туризму

Тема 1. Бальнеолікування.

Курортна справа. Природні лікувальні ресурси. Курортологія. Бальнеотерапія. Мінеральні води. Фізико-хімічні особливості мінеральних вод. Мінеральні води для зовнішнього і внутрішнього застосування. Класифікація мінеральних вод. Основні бальнеологічні групи мінеральних вод. Хлоридно-натрієві води. Бромні, йодні і йодобромні води. Вуглекислі води. Сірководневі (сульфідні) води. Радонові (радіоактивні) води. Кременисті термальні води. Залізисті води. Миш'яковмісні води. Борвмісні води. Фізико-хімічні властивості мінеральних вод, застосування та вплив на організм людини, показання для лікування.

Тема 2. Грязелікування

Лікувальні грязі. Сульфідні мулові грязі. Сапропелеві (прісноводі мули) грязі. Торф'яні грязі. Глинисті мули. Сопкові грязі. Гідротермальні грязі. Фізико-хімічні властивості лікувальних грязей, застосування та вплив на організм людини, показання для лікування. Протипоказання при грязелікуванні.

Тема 3. Кліматолікування та інші методи лікування.

Кліматотерапія. Аеротерапія. Геліотерапія. Гідропроцедури. Режим рухової активності. Лікувальне харчування. Індивідуальний режим. "Перетворені чинники". Комплексний характер санаторно-курортного лікування.

Тема 4. Типи курортів

Лікувально-оздоровчої місцевості. Курортні місцевості. Курорт. Основні вимоги до курортів. Типи курортів: за лікувальними факторами, за функціональним використанням, за рекреаційним режимом, за характером оздоровчого впливу, за медичним профілем, за географічним місцезнаходженням, за значенням, за тривалістю експлуатації, за віковим складом, за відомчим підпорядкуванням, за відношенням до систем розселення, за потужністю. 7 основних типів курортів. Основний профіль лікування на бальнеологічних курортах. Показання до лікування на грязьових курортах. Біологічна дія клімату. Різноманітність кліматичних курортів відповідно до природних ландшафтно-кліматичних зон. Приморський тип кліматичного курорту та характеристика приморського клімату. Гірський клімат та особливості впливу його на організм. Вологий лісовий клімат. Посушливий степовий і пустинний клімат. Ландшафтотерапія. Спелеотерапія. Спра курорти.

Тема 5. Типи санаторно-курортних закладів

Курортна інфраструктура. Курортне господарство. Санаторно-курортні заклади. Санаторії, їх спеціалізація і типи. Загальнокурортна лікувально-діагностична база. Спеціалізовані санаторні дитячі табори. Санаторії-профілакторії. Амбулаторно-курортне лікування. Пансіонати з лікуванням. Бальнеогрязелікарні з поліклінікою. Курортна поліклініка. Спеціалізовані відділення доліковування. Пансіонати і будинки відпочинку. Бази відпочинку. Дитячі оздоровчі табори.

Розділ 2. Лікувально-оздоровчий туризм в світі та в Україні

Тема 6. Історія розвитку лікувально-оздоровчого туризму в світі

Перші курортні споруди в країнах древнього світу – Індії, Древній Греції. Бальнеологічні курорти у Римській імперії. Занепад курортної справи в грізний час епохи Середньовіччя в Європі. Відродження водолікування в XIII ст. Відновлення курортів Німеччини і створення їх в Чехії. будівництва, Устаткування і експлуатація курортних установ у XV - XVI ст. Формування науково-курортологічного підходу до курортної справи у XV - XVII ст. Перші законодавчі заходи до впорядкування форм і методів лікування у XVII ст. Застосовування лікування водою в різних країнах Європи у XVIII ст. Інтенсивний розвиток європейських курортів на основі комерційного підходу в XVIII - XIX ст. Широке

застосування грязелікування у XVIII ст. Закладення бальнеокліматології в XVIII ст. та застосування гідротерапії у XIX ст. Офіційне відкриття більшості сучасних європейських курортів в XIX ст. - на початку XX ст. Заснування національних і міжнародних суспільств в другій половині XIX і першій половині XX ст. і створення наукових застав в початку XX ст. Друга половина XX ст. – створення Міжнародної федерації у курортній справі та справжньої курортної індустрії.

Тема 7. Історія розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Україні

Використання природних чинників з метою лікування у Криму до нашої ери та в період древньогрецьких міст-держав. Використання з лікувальною метою ропи і грязі у Криму у XIII ст. н.е. Заснування перших українських курортів в XV-XVI ст. на території сучасної Львівської області. Використання лікувальних вод у лікувальних закладах Закарпаття у XVI-XVII ст. Заснування у Закарпатті бальнеологічних курортів у 18 ст. Заснування багатьох бальнеологічних, грязьових і приморських курортів в Україні у I половині XIX ст. на території нинішніх, Закарпатської, Одеської, Донецької областей. Створення курортів у другій половині XIX ст. у Львівській, Харківській областях, Закарпаття і в Криму. Розвиток приморських кліматичних курортів на Південному березі Криму та в Причорномор'ї з кінця XIX ст. Створення національних і міжнародних суспільств у другій половині XIX і першій половині XX ст. та заснування нових курортів у Запорізькій та Полтавській областях. Санаторно-курортна діяльність у 20-ті роки XX ст. Реконструкція курортів Південного берегу Криму у 30-ті роки XX ст.. Ущерб санаторно-курортній справі у повоєнні роки 1941-45 рр. Відновлення курортів та санаторно-курортної інфраструктури у післявоєнні роки та відкриття нових санаторіїв у Закарпатті. Активна розбудова матеріальної бази у 70-ті - 80-ті рр. Економічна криза у 90-х роках. Стабілізування і якісне реформування курортного комплексу країни в 2000-х роках.

Тема 8. Лікувально-оздоровчий туризм в світі

Бальнеолікування в країнах Західної Європи (Німеччина, Франція, Австрія, Швейцарія). Бальнеолікування в країнах Центральної Європи (Чехія, Словаччина, Угорщина, Польща, Румунія, Болгарія). Бальнеолікування в країнах Південної Європи (Італія, Словенія, Греція). Бальнеолікування в країнах Східної Європи (Росія, Латвія, Білорусь, Грузія, Вірменія, Азербайджан, Туркменістан). Грязелікування в світі. Кліматолікування в світі.

Тема 9. Рекреаційний туризм в світі

Приморська рекреація (купально-пляжний туризм) в країнах Середземноморського регіону (Іспанія, Португалія, Франція, Італія, Словенія, Хорватія, Чорногорія, Албанія, Греція, Кипр, Туреччина, Ізраїль, Туніс, Марокко). Приморська рекреація в країнах Азово-

Чорноморського регіону (Румунія, Болгарія, Росія, Грузія). Приморська рекреація у країнах Червономорського регіону і Персидського заливу (Єгипет та ОАЕ). Приморська рекреація у Американському регіоні (Карибський басейн, США, Бразилія, Аргентина). Приморська рекреація у Азіатсько-Тихоокеанському регіонах (країни південної, південно-східної та східної Азії, Австралії та Океанії). Приморська рекреація в Африці. Озерна рекреація в Європі та Америці. Гірська рекреація в Альпійському, Піренейському, Карпатському, Скандинавському, Кавказькому, Кордільєрському регіонах.

Тема 10. Територіальна організація лікувально-оздоровчого туризму в Україні

Бальнеолікування в Україні. Мінеральні води і їх розміщення по території України. Курорти на хлоридних натрієвих водах. Курорти на вуглекислих мінеральних водах. Курорти на сірководневих (сульфідних) водах. Курорти на миш'яквмістовних водах. Курорти на мінеральних водах з високим вмістом органічних речовин. Курорти на радонових (радіоактивних) водах. Курорти на крем'янистих термальних водах. Курорти на залізистих мінеральних водах. Розвиток бальнеолікування за регіонами України. Лікувальні грязі на території України. Курорти на торф'яних грязях (лікувальних торфах). Курорти на мулових сульфідних приморських, сульфідних морських, сульфідних материкових грязях. Регіони грязелікування в Україні. Кліматолікування в Україні. Приморські кліматичні курорти, Гірські кліматичні курорти. Рівнинні кліматичні курорти у лісовій, лісостеповій та степовій зонах. Спелеотерапія в Україні.

Тема 11. Територіальна організація рекреаційного туризму в Україні.

Азово-Чорноморські приморські курорти у Одеській, Миколаївській, Херсонській та Запорізькій областях. Гірська рекреація у Карпатського регіоні у Львівській, Івано-Франківській, Закарпатській і Чернівецькій областях. Рівнинна рекреація у лісовій, лісостеповій та степовій зонах. Розвиток оздоровчої інфраструктури України.

Тема 12. Розвиток лікувально-оздоровчого та рекреаційного туризму в Україні

Лікувальна санаторно-курортна інфраструктура України. Оздоровча інфраструктура України. Туристичні потоки з лікувально-оздоровчими цілями. Рейтинг лікувально-оздоровчих та рекреаційних курортів. Економічні показники діяльності санаторно-курортної справи. Основні курортні регіони України: Азово-Чорноморський та Карпатський. Перспективи розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Україні.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Основи курортології												
Тема 1. Бальнеолікування	6	2	2			2	5	1				4
Тема 2. Грязелікування	6	2	2			2	5	1				4
Тема 3. Кліматолікування та інші методи лікування	6	2	2			2	5	1				4
Тема 4. Типи курортів	6	2	2			2	5	1				4
Тема 5. Типи санаторно-курортних закладів	6	2	2			2	5	1				4
Разом за розділом 1	30	10	10			10	25	5				20
Розділ 2. Санаторно-курортна справа в світі та в Україні												
Тема 6. Історія розвитку лікувально-оздоровчого туризму в світі	6	2	2			2	6	1				5
Тема 7. Історія розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Україні	6	2	2			2	6	1				5
Тема 8. Лікувально-оздоровчий туризм в світі	8	3	3			2	8	1				7
Тема 9. Рекреаційний туризм в світі	8	3	3			2	8	1				7
Тема 10. Територіальна організація лікувально-оздоровчого туризму в Україні	6	2	2			2	8	1				7
Тема 11. Територіальна організація рекреаційного туризму в Україні.	6	2	2			2	7	1				6
Тема 12. Розвиток лікувально-оздоровчого та рекреаційного туризму в Україні	6	2	2			2	8	1				7
Разом за розділом 2	46	16	16			14	51	7				44
Індивідуальне завдання – контрольна	14					14	14					14

робота на тему: «Розвиток лікуваль- но-оздоровчого туризму у регіонах України»												
Усього годин	90	26	26			38	90	12				78

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Бальнеолікування	2
2	Грязелікування	2
3	Кліматолікування та інші методи лікування	2
4	Типи курортів	2
5	Типи санаторно-курортних закладів	2
6	Історія розвитку лікувально-оздоровчого туризму в світі	2
7	Історія розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Україні	2
8	Лікувально-оздоровчий туризм в світі	2
9	Рекреаційний туризм в світі	2
10	Лікувально-оздоровчий туризм в Україні	3
11	Рекреаційний туризм в Україні.	3
12	Розвиток лікувально-оздоровчого туризму в Україні	2
	Разом	26

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до семінару за темою «Бальнеолікування»	2	4
2	Підготовка до семінару за темою «Грязелікування»	2	4
3	Підготовка до семінару за темою «Кліматолікування та інші методи лікування»	2	4
4	Підготовка до семінару за темою «Типи курортів»	2	4
5	Підготовка до семінару за темою «Типи санаторно-курортних закладів»	2	4
6	Підготовка до семінару за темою «Історія розвитку санаторно-курортної справи в світі»	2	5
7	Підготовка до семінару за темою «Історія розвитку санаторно-курортної справи в Україні»	2	5
8	Підготовка до семінару за темою «Лікувально-оздоровчий туризм в світі», нанесення на контурну карту лікувально-оздоровчих курортів світу та підготовка презентацій за темою «Лікувально-оздоровчий туризм в країнах Європи»	2	6
9	Підготовка до семінару за темою «Рекреаційно-оздоровчий (купально-пляжний) туризм в країнах світу», нанесення на контурну карту рекреаційних курортів світу та підготовка презентацій за темою «Рекреаційно-оздоровчий (купально-пляжний) туризм в країнах світу»	2	7

10	Підготовка до семінару за темою «Лікувально-оздоровчий туризм України», нанесення на контурну карту лікувально-оздоровчих курортів України	2	7
11	Підготовка до семінару за темою «Рекреаційний туризм України», нанесення на контурну карту рекреаційних курортів України	2	7
12	Виконання практичної роботи «Аналіз діяльності лікувально-оздоровчого та рекреаційного туризму України»	2	7
13	Контрольна робота «Розвиток лікувально-оздоровчого та рекреаційного туризму у регіонах України»	14	14
14	Разом	38	78

6. Індивідуальні завдання

Контрольна робота за темою «Розвиток лікувально-оздоровчого та рекреаційного туризму у регіонах України» (за вибором). Об'єм роботи – 15-20 стор. Структура роботи – вступ, 2 розділи (1 – розвиток лікувально-оздоровчого туризму в регіоні, 2 – розвиток рекреаційного туризму в регіоні), висновки, список використаної літератури, додатки.

Критерії оцінювання

Робота оцінюється в 20 балів. Оформлення, вступ, висновки, література, додатки - 5 балів (по одному балу), основна частина – 10 балів, по 5 балів за кожний розділ (повна характеристика – 5 балів, незначні недоробки – 4 бали, неповна характеристика – 3 бали, слаба характеристика – 2 бали, дуже слаба – 1 бал), презентація – 5 балів (кількість об'єктів – 1 бал, правильно підібраний матеріал – 1 бал, оформлення – 1 бал, доклад – 1 бал, відповіді на питання – 1 бал).

7. Методи контролю

Система оцінювання знань, вмінь та навичок студентів передбачає виставлення оцінок за усіма формами проведення занять. Перевірка та оцінювання знань студентів може проводитися у наступних формах: оцінювання роботи студентів під час практичних (семінарських) занять, оцінка за індивідуальну роботу студентів, проведення проміжного контролю, проведення підсумкового контролю. Поточний контроль здійснюється у формі усних відповідей на семінарських заняттях; виступах з презентаціями; письмового експрес-контролю; тестових завдань; виконання творчих завдань; виконання індивідуальної (курсової) семестрової роботи. Сума балів, які студент денної форми навчання може набрати за проведення поточного контролю складає 60 балів. Підсумковий контроль – екзамен у вигляді комплексного тесту. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань становить 40. Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума контрольних оцінок та балів, отриманих за результатами поточного та підсумкового

семестрового контролю. Загальна сума балів підсумкового семестрового контролю складає 100.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання												Індивідуальне завдання - контрольна робота, передбачена навчальним планом	Разом	Залік	Сума
Розділ 1					Розділ 2										
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	Т11	Т12	15	60	40	100
1	1	1	1	1	1	1	11	14	5	2	6				

T1, T2 ... – теми розділів.

Критерії оцінювання

Теми 1 – 7 – участь у семінарі по 1 балу.

Тема 8 – участь у семінарі 1 бал; нанесення на контурну карту лікувально-оздоровчих курортів світу 5 балів (карта Європи 4 бали за кількістю нанесених об'єктів та карта світу 1 бал), підготовка презентацій за темою «Лікувально-оздоровчий туризм в країнах Європи» 5 балів (кількість об'єктів – 1 бал, правильно підібраний матеріал – 1 бал, оформлення – 1 бал, доклад – 1 бал, відповіді на питання – 1 бал).

Тема 9 – участь у семінарі 1 бал; нанесення на контурну карту рекреаційних курортів світу (карта Європи 4 бали за кількістю нанесених об'єктів та карта світу 4 бали за кількістю нанесених об'єктів) та підготовка презентацій за темою «Рекреаційно-оздоровчий (купально-пляжний) туризм в країнах світу» 5 балів (кількість об'єктів – 1 бал, правильно підібраний матеріал – 1 бал, оформлення – 1 бал, доклад – 1 бал, відповіді на питання – 1 бал).

Тема 10 – участь у семінарі 1 бал; нанесення на контурну карту лікувально-оздоровчих курортів України 4 бали за кількістю нанесених об'єктів.

Тема 11 – участь у семінарі 1 бал; нанесення на контурну карту рекреаційних курортів України 1 бал.

Тема 12 – участь у семінарі 1 бал; практична робота «Аналіз діяльності лікувально-оздоровчого та рекреаційного туризму України» 5 балів (повний аналіз – 5 балів, незначні недоробки – 4 бали, неповний аналіз – 3 бали, слабкий аналіз – 2 бали, дуже слабкий – 1 бал).

Залік – 40 балів.

Заліковий білет складається з 2 частин.

Частина 1 – 13 б. Умови виконання: вставити в текст пропущені слова. 13 б

Кожна правильну відповідь оцінюється в 0,5 бали.

Частина 2 – 27 балів. Умови виконання: Дати характеристику курортів за їх спеціалізацією.

27 балів. Кожна правильну відповідь оцінюється в 1 бал.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за дворівневим ступенем оцінювання
50 – 100	зараховано
1 – 49	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Барчуков И.С. Санаторно-курортное дело : учеб. пособие / И.С. Барчуков .— М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2012 .
2. Ветитнев А. М., Журавлева Л. Б. Курортное дело: учебное пособие / А. М. Ветитнев, Л. Б. Журавлева. – М.: КноРус, 2007. – 528 с.
3. Ветитнев А. М. Лечебный туризм / А. М. Ветитнев, А. С. Кусков. М.: ФОРУМ, 2010.— 592 с.
4. Ветитнев, Александр Михайлович. Лечебный туризм : [учеб. пособие по направлению подгот. 100201 "Туризм" и по специальности 100103 "Соц.-культур. сервис и туризм"] / А. М. Ветитнев, А. С. Кусков. - Москва : Форум, 2010. - 590 с.
5. Кусков, Алексей Сергеевич. Курортология и оздоровительный туризм : учеб. пособие / А. С. Кусков, О. В. Лысыкова. - Ростов-на-Дону : Феникс, 2004. - 317 с.
6. Курортное дело : организация, оздоровление, экология и безопасность: учебник / А. С. Кусков, А. В. Иванов, И. А. Яшков [и др.] ; под ред. А. В. Иванова. - Москва : Университетская книга, 2010 (Саратов). – 377.
7. Стафійчук В.І. Рекреалогія: навчальний посібник. / В.І. Стафійчук. – К.: Альтерпрес, 2006. – 264 с.
8. Сухарев, Евгений Евгеньевич. Курортное дело : учеб. пособие / Е. Е. Сухарев. — М.: Издательство «Омега-Л», 2009.
9. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія: навчальний посібник / Н.В.Фоменко. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 312 с.

Допоміжна література

1. Полторанов В.В., Слуцкий С.Я. Здравницы профсоюзов СССР: справочник. / В.В. Полторанов, С.Я. Слуцкий – М.: Профиздат, 1986. – 704 с.
2. Справочник по санаторно-курортному отбору: справочник / под ред. В.М. Боголюбова – М., Медицина, 1986. – 526 с.
1. Шалковский И.Г. Профсоюзные здравницы Украины: справочник / И.Г. Шалковский, Т.Д. Голуб, Л.Т. Жарникова – К.: Здоровье, 1987. – 328 с.
4. Федунь О.В. Бальнеологічні ресурси Прикарпаття. – Львів: ВНТЛ, 1999.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Бабкин О.В. Специальные виды туризма./ О.В. Бабкин.- Ростов-на-Дону: Фенікс, 2008.- 252 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: tourlib.net/books_tourism/babkin07.htm
2. Курорти та санаторії України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sankurort.ua/>
3. Мальська М.П., Антонюк Н.В. Міжнародний туризм і сфера послуг: Підручник. / М.П. Мальська, Н.В. Антонюк - К., 2008. — 661 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/.../turizm/likuvalno-ozdorovchiy_tur..
4. Набедрик В. А. География лечебного туризма в Европе (Модели развития и трансформационные процессы): – автореф. дис. ... канд. геогр. Наук. – М., 2005. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dissercat.com/content/geografiya-lechebnogo-turizma-v-evrope-modeli-razvitiya-i-transformatsionnye-protsessy>
5. Статистика послуг та соціальних програм – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.ukrstat.org/uk/druk/katalog/kat_u/publposl_u.htm
4. Офіційний сайт Державного агентства України з туризму та курортів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.tourism.gov.ua>
5. Сайт державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Сайт готелів та санаторіїв України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uahotels.info/>
7. Статистичний бюлетень України за 2017 рік [Електронний ресурс]. – Туристична діяльність в Україні – Київ: Державна служба статистики України, 2018. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
8. Рейтинги санаториев Украины [Електронний ресурс] . – Режим доступу: naftusia.com

